

Szerkesztőség és kiadó hivatal
S. Áchényi-utca SIMON-ház Kunz József ur
kereskedésével szemben.

HIRDETÉNYEK,

előzetési pénzek és a kiadás körüli pauszok
valamint a lap szelemi részét illető
minden közlemények ide intézendők.

Bérmegtelen levelek csak ismert korszakról
fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVU PART KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előzetési ár:

Helyben háshoz hordva vagy vidékre postán
küldve:

Egész évre	10 frt — kr.
Félévre	5 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy hóra	1 frt — kr.

Hirdetési díj:

Or-hasábsopetisor egyszerű bejuttatásáért 5kr
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr
Nyilttér 4 hasábsopetisorért 20 kr.
Hirdetést vagy reolamot magában foglaló
ujdonság sora 50 krajczár.

XV. évfolyam 1888.

Debreczen. Kedd Február 7.

27. szám.

Az új német védtörvény javaslat.

(F.) Németország Európa leghatalmasabb katonai állama. Hadseregének szervezete példás, felszerelése mintaszerű. Számbeli állománya óriási, majdnem legnagyobb a continensen, emberanyaga pedig épenséggel kitűnő. Fegyelméről híres, ellátását vagyis munitióját méltán dicsérik; a porosz katona jobban és egészségesebben táplálkozik, mint nálunk még a városi lakosságnak is nagy része. Ha újabb haljuk is gyakran így meg úgy, hogy pl. a mi hadseregeinknek tüzsége jobb, mint a németé, vagy, hogy más hadsereg lovassága felülmúlja a németét, ez bizony csak egyes tekintetekben jogosult, alapjában véve azonban nem állja meg az erős kritikát, mert ezen branch-ok is bátran mérkőzhetnek más államok seregeivel, és egészben oly hadierőnek képezik részeit, melyek együtt véve a legkiválóbb sereget alkotják.

Az európai békére természetesen mindig elhatározó és irányadó befolyással lesz Németország, amint a jelenlegi viszonyok is igazolják. Ha ő békét akar, aligha vállalkozik valaki annak megzavarására, mert annak vele gyűlne meg a baja.

Ellenben aki a békét óhajtja, benne hatalmas és biztos szövetséget találhat. Ha pedig kitérne a háboru. Németország nagyon valószínűleg csak szaporitáná hadi győzelmeit és dicsőségét. Mindezt jó nekünk a német szövetség, de viszont mi is lendítünk a németeken.

Legújabb szövetségünk ismét nagyszerű növelésére és szaporítására készült a hadi erőnek. A Reichstag véderő bizottsága egyhangulag elfogadta azon törvényjavaslatot, melynek célja a béke létszámának szaporítása nélkül ugyan, de annál inkább a hadi lábra helyezés gyorsítása és a védkötelezettség kiterjesztése által a harc képességet fokozni.

E szerint a hadizenet után azonnal mindazok, kik 39 életévüket túl nem ha-

ladták és katonai kiképzésben részesültek, harezkészen a határookra rukkolnak. Számuk kiteszen egy millió és nyolcszáz ezer embert. Valamennyi többi katonailag szintén kiképzett állampolgár, kik 17-ik és 45-ik életév között vannak, legott mint népfelkelők a közvetlenül nem fenyegetett határok és szélek védelmére valamint helyőrségi szolgálattételre rendeltetnek. Miután német viszonyokról van szó, bátran elhithetjük, hogy ezen óriási számok nem csak papíron lesznek meg.

Hogy van tehát ez a nagy erő organizálva?

Az egész német ifjúság három csoportra oszlik: az elsőbe tartoznak azon alkalmasok, kik sorsolás által a sorkatonasághoz bevétnetnek, a másodikba azon alkalmasok, kik magas sorszáruk folytán vagy családi viszonyok tekintetbe vétele miatt az első csoportba nem kerültek, — úgy szintén a csekély hibák miatt ez idő szerint alkalmatlanok, és a csoport képezi a póttartalékokat. Végül a harmadik osztályt képezik a szolgálattételre alkalmatlanok és azok, kik katonai kiképzésben még nem részesültek.

Az első csoportbeliek három évig szolgálnak a sorkatonaságnál, azután négy évre a tartalékba lépnek s ezt követőleg öt évet, vagyis 32-ik életévükig, a honvédségnél töltenek, mint első sorbeliek. Ezt követi a hét éves szolgálat, melyet a póttartalékokkal együtt viselnek, a honvédségnél, mint második sorbeliek. A 39-ik év után pedig a honvédek második sorbeli népfelkelőknek lesznek, hol 45-ik éviükig maradnak. Ez a második sorbeli népfelkelés tehát kiszolgált katonákból és kiképzett póttartalékosokból áll s számát 270,000 emberre teszik; az első sorbeli népfelkelés pedig áll bár pontosan a szám megállapítása nincs, — körülbelül 675,000 ki nem képzett, a póttartalék által kiadott vagy hiányosan képzett legnagyobb részben fiatal emberekből.

A régi törvény értelmében a népfelkelő kötelezettség a 42-dik évig tartott, e szerint az új törvény meghosszabbítja

a szolgálati időt. Ez az egyik lényeges változás. A másik pedig az, hogy eddig a 32-ik év után következett népfelkelési szolgálat, — ellenben az új törvény értelmében most a katona az ujonnan szervezett honvédségbe lép, mely háboruban ugyanazon szolgálatokat teljesíti, mint a sorkatonaság. Ezen honvédeknek számát 514,000-re teszik.

S milderre 280 millió márka szükséges!

Ilyen óriási anyagi ádozatra csak Németország képes, mely készletben hevertette 120 milliónyi Reichsschatz-ot tud tartani szinaranyban. Gazdasági lét-feltételei elég kedvezők, különben ilyen költséget is nem viselnének. S ennek fogantója is lesz, mert épen a gazdasági viszonyok által befolyásolt nép egészsége is kedvező. Mig monarchiánkban 100 katonaköteles közül csak 14 válik be, Németországban 42 alkalmas akad.

A testi ereje és épsége a népességnek tehát hatalmasabb, és szintugy, bátran mondhatjuk, a szellemi is. Már ezen oknál fogva is egyedül helyesnek csak azon politikát lehet tartani, mely részünkről Németország szövetségét és barátságát keresi, és épen azért, mert ezt meg is nyertük, tartottuk érdekesnek főbb vonásokban ismertetni az új német védtörvényt. Igaz ugyan, hogy Németországnak is szüksége van mi reánk, de épen ez a kölcsönös érdek legerősebb biztosítéka a szövetség és barátság tartós voltának.

Az európai sajtó az osztrák-magyar-német szövetségi szerződés közzétételével foglalkozik. Igen érdekes néhány francia lap azon kijelentése, hogy válaszul a hármass szövetségére angol-francia-orosz szövetség (?) jöjjön létre. A Times attól tart, hogy a szerződés közzétételét Oroszországban kihívásnak fogják tekinteni; alig hithető azonban, hogy a czár hadat szándékoznék üzeni két hatalmas szomszédjának. Lehetséges, hogy kormányja valamely titkos dologról bír tudomással s innen ered a hadikészülődések folytatása a galicziai határon. Crispi olasz kormányelnök beszéde nagy mértékben élesíti a helyzetet.

Országgyűlés.

Budapest, február 6.

A képviselőház mai ülésén letárgyalta a földművelés, ipar- és kereskedelmi tárcza költségvetését. Több tételnél történt felszólalás, de a ház változtatás nélkül fogadta el a költségvetést. Petrich Ferenc a rizstermelésre előirányzott összeget a haltenyészésre fordítani javasolta. Vadnai Károly a bortermelés érdekeinek megóvását sürgette, védte az országos mintapinczét az ellene intézett támadások ellen s kérte a kormányt, — hogy a bortermelés védelme érdekében az osztrák kormányval közös eljárást iniciatíváljon. Perczel Miklós a mintapincze fokozatos eltörlését hozta javaslatba. Ugron Ákos a Tisza István tegnapi előtti beszédével polemizálva a kolozsi kinestári gulya fentartásának szükségességét hangsúlyozta, Tórs Kálmán a mező kovács-házi gyümölcsfalep támogatására hívta fel a kormányt.

A selyemtenyészés tételénél is fejlődött ki vita, melyben N e p p e l Ferenc a termelési ág jövendelmességét mutatta ki, mig Petrich Ferenc a tétel törlését javasolta. A tétel megszavazása mellett sok érvet hoztak föl B á n f f y Béla gróf és H o r v á t h Gyula, kimutatván, hogy a selyemtenyészés máris igen sok családnak ad az országban kenyeret. B e r n á t D e z s ő is Petrich javaslatát ellen szövegezte, melyet a ház elvetett.

A gazdasági tanintézetek tételénél S z a l a y Károly a szentimrei földművelő iskola ellen szövegezte az erről részletes jelentést kért a minisztertől; határozati javaslatát a ház elvetette. Az állami erdők tételénél L i p t h a y Károly az ungvári erdők kezelése ellen emelt panaszt s legvégül a tengeri hajózás tételénél C s e r n á t o n y Lajos beszélt. A hanyatló vitorlás hajózás érdekeinek megóvását sürgette különösen s kérdést intézett az államtitkárhoz, hogy mily intézkedések tétettek a Fiumében tartott tengerészeti enquete-nek e tárgyban a miniszteriumhoz intézett felirat ügyében. Matlekovits államtitkár rögtön megadta a felvilágosítást, hogy a miniszterium már eddig is megtehetett annyit, a mennyit tehetett e téren. — A vitában érintett összes költségvetési tételknél L á n g Lajos előadó és M a t l e k o v i t s Sándor osztottak a feladat sikeres megoldásában, hogy a tételket eredeti szövegezésükben megvédjék, a benyújtott határozati javaslatok ellen megtegyék kifogásaikat s a szónokok által kívánt szakszerű felvilágosításokat megadják.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

A bojár leánya.

Regény.

Irta: **Vérsesi Arnold.**

(Folytatás.)

Órák hosszáig elbeszélgetett Csongrády Gyuri az orvossal arról, hogy mi mindent tegyenek Eszter egészségének helyrehozására. Légváltoztatás, szórakozás, fürdő majd a jövő nyáron, mindez szóba jött, minderről oly jó reménytel s oly tökéletes nyugodtsággal beszélgetett Csongrády Gyuri, hogy az orvos lelkiismeretlenségnek tartotta volna megháborítani őt lelki nyugodalomában.

A mint előre haladott az ősz, azon mértékben rosszabbodott Eszter egészségi állapota. Októberben már gyakran oly gyenge volt, hogy ágyba kellett feküdnie.

De Csongrády Gyuri ebben csak muló bajt, egy kis gyöngékedést látott, semmi egyebet; a busongó, bángó kedélynek természetes hatása a gyöngé testre, semmi egyéb, gondolá magában. És semmi kétsége nem volt aziránt, hogy jobban lesz, ismét egészséges lesz, mihelyt Ármin visszatér.

De most féltetni kezdte Esztert; ez a csapás szerfölött erős, durva és kegyetlen lesz a törékeny, gyenge nőre. Mit csináljon Csongrády Gyuri, hogy a csapás súlyát gyengítse?

Ó maga adja elő a dolgot Eszternek? Nem bírta erre rászánni magát? Reszketett, hacsak reá gondolt is. Nem, az nem lehet! Ó soha el nem mondhatja ezt Eszter előtt. Soha!

De bevarja azt, hogy idegenek mondják el, kíméletlenül? Annál élesebben fogja sújtani e hír Esztert. Csongrády Gyuri kinosan töprengött, mit tegyen?

Arra, a mi azután történni fog, gondolni sem mert. Itt most elhagyta optimizmusa. Csak mint valami távol ködben csillámlott az a gondolat, hátha Eszter végre mégis kezét nyújtaná neki? Tamaszra lesz szüksége e gyöngé nőnek, ha Ármin elhagyja s kire támaszkodhatnék inkább mint arra, ki őt gyermekkorra óta változhatlan hű szeretettel szereti.

De ez csak bübajos álmokép, mely soha sem fog teljesülni, jól érzette Csongrády Gyuri minden optimizmusa mellett is. Pedig hiszen ő oly kevéssel beérte volna. Mem kívánna ő szenvedélyes szerelmet Esztertől, nem kívánna semmit, csak azon boldogságot, hogy védője, férje lehessen, hogy jóga legyen gondoskodni róla és szeretni őt.

Hanem mindez oly elérhetlennek látszott, hogy a jó compassor csak mint valami álomra, gondolt erre. A szomorú valóság nem hagyta még csak remélni sem, hogy ez álmok teljesülhessenek.

XVI.

Körülbelül egy hét mult el azóta, hogy Csongrády Gyuri Árminról e második levelet kapta s még mindig nem tudta elhatározni mit tegyen.

Ezenközben Eszter betegsége oly rossz fordulatot vett, hogy minden percében remegni kellett életéért; minden nap kifújhatta a halál a gyöngé életet, mint valami gyertyalángot. Talán már csak napokig él, de talán még él egy pár évig is; ilyen volt betegsége.

Csongrády Gyuri hallgatott. Ily körülmények közt nem lehetett szólnia s csak arra vigyázott, nehogy valami más uton értesüljön Eszter férje szándékáról.

Hiába vigyázott, hiába óvakodott a jó ember. Idegen ember bejövételét megakadályozhatta volna, de föl nem tartóztathatta a gyilkoló hirt, mely lepecsételt levélben jött.

Gyanutlan külsejű a levél. Csongrády Gyuri, ki különben minden levelet megforgatott kezében, mielőtt beeresztette volna beteg rokonához, minden gyanu nélkül bebecsátotta.

Keskeny, hosszukás levélke volt, egyszerű címeres pecséttel lepecsételve; hiányzott róla minden ügyvédi formáság. Az illető pesti ügyvéd finom embernek tartotta magát s ily kényes ügyben hűgyekhez maga irt (már miért ne írta, ha megfizetik?), nem is bigyesztette oda a levél homlokára: N. N. ügyvéd irodályából, emyedik és anyyiadik szám, a mi méltó büszkeségét fejezi az ügyvédi irodának s a mit, mikor a folyó szám már az ezer felé közelget vagy pláne az ezret már túl is haladja, oly büszke önértéssel kanyarítanak oda a levél homlokára az ügyvédi irnok urak.

A nagy ügyvédi pecsétet sem nyomta rá a levélre ez alkalommal az ügyvéd ur, hanem saját címeres pecsétjét használta, sőt finomsága annyira ment, hogy parfümmel is ellátta a levelet. Illatos volt még most is a pacsulitól, mikor Csongrády Gyuri kezébe vette s nézegette rajta a címíratot.

A mi beltartalmát illeti, a gentleman ügyvéd meg volt győződve annak finomságáról is. Meg kell adni neki, hogy a legudvariasabb szemtelenség volt.

Nos talán más körülmények közt más hatása lett volna. Az ügyvéd nem tehetett arról, hogy az illető fél, kihez e sorok intézve valának, történetesen épen beteges volt és nagyon érzékeny. Mint ügyvéd és mint getleman egyaránt kezeit moshatta; mit tehet ő arról, hogy valaki beteges és érzékeny?

Mit tehet ő arról, hogy ő nagysága oly igan szívére vette a dolgot s reá néhány nap mulva meg is halt. Az ügyvédnek semmi köze a halállal, az az orvos dolga.

Az orvos konstataulta, hogy Fehér Ármin-

né ismételt erős vérhányás következtében halt meg; egyébként a tuberculosis oly fokán állt már s tüdője oly állapotban volt, hogy sokáig semmi esetre sem élhetett volna. A gentleman ügyvéd megnyugtathatta lelkiismeretét, ha ugyan birt ezen az ügyvédi praxiszhoz nem elkerülhetlen szükséges lelki tulajdonnal.

A kert végében az öregek sirja mellett egy új halom emelkedett. Virág nem ékesithette most Késő öszel az új sírhalmot, de a hó, mely finom fehér pelyhekben szállt le reá, több helyütt elolvadt a meleg könyektől.

Harmadnapra a temetés után Csongrády Gyuri egy hivatalos okiratot hozott a tiszteltes urtól, összehajtogatva azt levélbe, Fehér Ármin nevére címezte s e sorokat írta hozzá:

„Kedves barátom!

„A való levél helyett itt küldöm Eszter halotti bizonyítványát. Gondolom, céljaidra nézve egészen mindegy. Ügyvéd levélét pontosan megkaptuk s ötödnápra meg is halt reá Eszter. Kívánok neked szerencsés hosszú életet.

Csongrády György.”

Remélte, hogy ez lesz az utolsó levél az életben, melyet Árminhoz ír. Nem akart többé tudni mitssem róla, megvetette és iszonyodott tőle.

Levelére válasz érkezett Oláhországból. Csongrády Gyuri nem bontotta föl; ugy, felbontatlan küldte vissza.

— Nem akarom olvasni a képmutató sópánkodásait, — szölg ingertelen. — A nyomorult, még csak neje sirját sem jött meglátogatni.

(Folyt. köv.)

...za. épüle- ak kivá a vas- ...cz, ... három év- jus 1-ig ter- ői hivatalnál lett haszon- ...ajtók azzal t kikiáltási tság kezé- ben letenni ... 26. ... tanács. ? fontos kérdés ...ányos szemé- alapján a for- pirok között a es“ ...ns, ...zigaretta- papir h l tanár által tanár a buda- megállapított által a prágai b összehaeon- ény koronázta zigaretta- papir ez 28-77%-al bbi vegyeime- ek ettiquette- s céget viseli. rettahüvelyei- ... Negerlegasse 8. á kapható minden sít k-ereskedőkn

Vidéki megrendelések pontosan teljesíthetnek.

Külföld.

Német-olasz szövetség. Az Oroszország és Németország között fennálló szövetség határozatai szerint, Olaszország kötelezte van, abban az esetben, ha Franciaország megtámadja Németországot, 300,000 embert küldeni az alpesi sorsokhoz, viszont, ha Franciaország Olaszországot támadja meg, Németország köteles ugyanannyi haderőt a francia határon összpontosítani. A német-olasz szövetség csak abban az esetben lép érvénybe, ha Franciaország részéről történik támadás. Más hatalam támadása esetén a szövetségesek jóakarata semlegesítést kötelesek tanúsítani, ha azonban Franciaország is támogatja a támadó hatalmat, ebben az esetben ismét beáll a casus foederis. A német-olasz szerződés is hangsúlyozza a szövetség védelmi jellegét és annak létrejöttében tevékeny része volt a bécsi kabinetnek is.

Orosz aknáknak Bulgária ellen. Török hivatalos körökben konstatálják, hogy a Drinápolyban letartóztatott három montenegrói a kihallgatás alkalmával azt vallotta, hogy Drinápolyban két újabb banda van három orosz tiszt vezetésével alakulóban, melyeknek tavasszal kellene Kelet-Ruméliában akciót látni. E bandák állítólag mind a montenegrói fejedelem tudtával alakultak. Annyi bizonyos, hogy a burgaszi pücs óta özönlő népek az orosz és montenegrói emissziók, hogy újabb bandákat alakítsanak. A kormány azonban nem tudta kérekeríteni az orosz tiszteket, mert ezek Drinápolyban elrejtőzködve élnek.

Olaszország. Az „Esercito“ olasz katonai szaklap nyilatkozatából határozottan kiolvasható, hogy Olaszország az Európában készülő eseményekkel szemben Afrikából haza akarja rendelni csapatai nagy részét. A lap hangsúlyozza, hogy a fenforgó bonyodalmak minden gyarmati kérdés háttérbe szorítanak s így Olaszország sem tarthat Masszohvában egy kis hadsereget, mely örökké csak azt lesse, tetszik-e az abissziniaknak támadni vagy nem. E nyilatkozat a csapatok visszahívására látszik az olasz közvéleményt előkészíteni. A tervezett rendszabály s olasz kormány belátásáról tesz újabb tanúságot, de egyszersmind a helyzet komolyságát is jelzi.

Megfelelőbb városi közgyűlési határozat.

— A közbiztonsági építési ügye. —
(Vége.)

Egy több mint 400 catastralis hold lefelő föld az, a város északi oldalán, melynek szomszédságában nagyobb tag szántó és kaszáló földek terülnek el, ezen területen építette a fő tenyésztés emelésére alakult országos részvény társaság díszes és a kor kívánalmainak megfelelő épületét, annak környékén bekerített helyen alkotott rendszeres ló vásártér, hol az országos és heti lóvásárok tartanak, tehát, a könnyebb hozzá férhetőség tekintetéből e mellett rendeztetek be az országos marha és juh vásárok, bent a területen igen biztos helyen tartatnak a heti marha vásárok is; — sőt kivoná kétségbe, hogy a dohány beváltó és raktár, a cath. temető és dohány gyár által nagyon elszorított térről a sertés vásárokat is rövid időn belül elvezetni a város oda át helyezni.

Ezen oldalra, ezen szép és tágas legelő valamely alkalmas részére indítványoztuk mi a közbiztonsági felépítését, mely területnek nyugoti oldalánál folyik az ugynevezett mátsi folyó, legnagyobb részben még természetes, századok óta fenn áll mederben, hol különböző tavasszal hajdan vízi malmot is mozgató képes vízmennyiség folyik, melynek természetes lefolyása már is némely helyen mesterséges csatornák készítése által gyorsították annyira, hogy a víz meggyűlése vagy kiöntése miatt soha annak szomszédos területei el nem borítottak, ebbe lenne a vágásnál használt viznek szilárd részekből megszabadult, tehát tiszta része elvezetendő, és mégis ezen természetes, százados víz lefolyását tartja a város főmérnöke alkalmatlanul arra, hogy az a közbiztonsági hidat víz mennyiségét elvezetni képes legyen.

Mindenütt, a hol eddig rendszeres közbiztonsági hidak készültek, lehetőleg figyelemmel voltak arra, hogy az a rendes barom vásár tér közelében legyen, és ez igen természetes is, hiszen többnyire a vásárok szolgáltatják a levágandó marhákat, — és azon városunkra nézve annyira öröndetes jelenség, hogy barom vásárainkat maga a magas kormány is figyelemre méltatni kezdi, tehát, teljes reményvel nézhetünk a közel jövőbe, midőn marhavásáraink még nagyobb, országos jelentőségre emelkednek, — továbbá a baromtenyésztésnél mutatkozó azon szükség, hogy a gazdának, ha azt haszonnal akarja folytatni, ma holnap oda kell törekedni, hogy az olasz terményeit marháival felétetvén, hízott marhákat állítson a vásárra — megcélolják azon — csak a mai nap eseményeiből merített kifogást, hogy nálunk nem szükség a vágóhidnak a baromvásár közelében lenni, mert a mi vásárainkra nem hízott, hanem csakis tenyész és igavonó marhákat hajtának.

Egyéb iránt, hogy az általunk ajánlott terület nem lenne alkalmas a közbiztonsági hidat helyéül, nem is hallottunk sem a közgyűlési viták alatt, sem azonkívül egyetlen kifogást; sőt maga a főmérnök ur mely sajnálatát nyil-

vánította a felett, hogy bár azon területet látná ő is legalkalmasabbnak, mindazonáltal nem járulhat ahoz, mert ott az építkezést kivétel nélkül, s az ennek utján álló technikai akadályokat legyőzhetetleneknek tartja.

Csupán a helyben állomásozó katonaság lett ugyszólván elriasztva attól, hogy ezen területen leendő építkezéshoz hozzá járuljon, mintán azon meggyőződésre lett juttatva, hogy akkor, azon katonai gyakorlatokra használt s talán barakkok előállítására is kisze mélt területen a katonai gyakorlatok megszorítottatnának.

Mi ezen szempontokat nem kicsinyeljük, de szabad legyen kijelentünk, hogy maga a hely megállapítása még meg sem kíséreltetett, és így a katonai hatóságok tulajdonképp még nem is nyilatkozhattak alaposan, mert mi csak egy nagy területről szóltunk, azt hoztuk javaslatba, és határozottan állítjuk, hogy azon nagyterületen, annak valamelyik szegletén vagy oldalán igen is találkozik nem egy, de több alkalmas hely, hol a közbiztonsági a levezélszerűbben úgy lesz elhelyezhető, hogy az ellen legalább alapos kifogás nem lesz emelhető sem a katonai gyakorlatok elszorítása, sem a messze jövőben rejlő barakkok el nem helyezhetőse miatt.

Ez éppen a baj, hogy ezen nagyfontosságú kérdésen a Tekintetes Városi Tanács és utána a bizottsági közgyűlés, úgy szólván az utolsó órában, — a nélkül — hajtott keresztül, hogy csupán és csak is közérdek szempontjából tett indítványunkat alaposan és behatólag tanulmányoztatta volna, — bele ment egy 170000 frtos építkezésbe csupán egy ember, a városi főmérnök előterjesztésére, kinek ha kellő szakértelmét legtovábbról sem kívánjuk is kétségbe vonni, de teljes joggal tagadjuk, hogy annyira csalhatatlanok lennének nézetei, miszerint azoknak behatóbb vizsgálata és több szakértőnek is meghallgatása nélkül feltétlen becs és döntő erő tulajdonítható legyen.

A viták folyama alatt az ellen nézetűk természetesen is a főmérnök ur véleményes jelentésére támaszkodva az építendő közbiztonsági hidat általunk úgy képzelték és olyan világításban állították elő, mintha az egy városunkban már létező közbiztonsági hidat formájára, a rondaságnak, piszoknak, és dögletes fertőző levegőt terjesztő tisztátalanságnak lenne gyűlölye, tehát azt nem lehet a délnyugoti szelek járásába tenni, hanem kelet felől lehet és kell elhelyezni, mintha bizony a délkeleti szelek nem jönnének a városba.

De mi azt hisszük, nem tévedünk, mikor a vágó hidat egészen másképp képzeljük, sőt a már létezőket másképp ismerjük, — hiszen ha olyat akarunk építeni, akkor még ma fel kell hagyni minden további lépéssel és megmaradni a jelen állapottal, midőn szélyel a város belterületén vágatik le minden marha, borjú, juh és sertés, és ezen több mint 30 év óta fennálló gyakorlat mellett, Istennek hála városunkban soha sem hallottuk, hogy e miatt valami nagy terjedelmű ragály uralkodott volna; — de mert mi a vágóhidat úgy képzeljük, hogy ottan minden tisztátalanság azonnal eltakarítatik, a szükséges vizet mennyiség is, — ha kell — szűrő készülék alkalmazásával nagy részben a szilárd részekből megtisztulva jut a levéző természetes folyóba; egyáltalában nem osztjuk a tisztító orvos ur azon aggodalmát, hogy onnan, több mint egy kilométer távolságból fertőző levegővel árasztanak el a délnyugoti szelek városunkat; pedig am igen gyakran északi, északkeleti, vagy délkeleti szelek is uralkodnak, talán gyakrabban mint amazok, és ezek éppen eltávolítanak a büzösnek rajzolt folyadékok kártékonyaknak állított levegőjét.

Nem fektetünk ugyan reá feltétlen sulyt, mert szívesen járulunk szavazatunkkal a cél szerűség és használhatóság szempontjából nagyobb kiadásokhoz is, mikor ilyen — talán századokra szóló — nagyobb beruházásról van szó; — de azon meggyőződésben vagyunk, hogy az általunk ajánlott területen nagy megtakarítás is lenne elérhető a víz leveztető árkok előállításánál, mert a tapasztalás bizonyítja, hogy ott, hova a közbiztonsági hidat felépítése határozottan, futó homok dombok keresztül vágása által készített nagy árkok szükségessé, melyek — fő mérnök ur nyilatkozata és tervezete szerint — betonozott nyílt árkok lennének, ezek minduntalan a befogó munkákkal temetetténi a tavaszi víz átgázolható homok tengeren lehat csak kihatolni, hova, ha a vágó hidat kedvéért — kövezett ut készítették nagy és tetemes költséggel — nem is emlíve, hogy a homok hordások azt minden nyáron elfogják temetni, annak semmi egyéb haszna és rendeltetése nem lenne: — míg a baromvásártér felé már is megkezdett egy kőút építése s az folytattatni fog, — továbbá fenn áll egy részvény társaság, mely oda közúti vasutat akar és fog építtetni, tehát a hozzá juthatás már is biztosítva van.

Olyan nézet is nyilvánult, hogy ha a homok talajon elkészül a vágó hidat, bizony — legalább a heti barom vásárokat oda kell

áthelyezni. Ezen nézet tehát elősmeri azon erős és megdönthetetlen érveket, hogy a marhavásárnak csakugyan a közbiztonsági közelében kell lenni, de hogy minődon lehetne azt oda helyezni, hogy lenne a berendezett ló vásártérrel a marhavásár elszakítva ismét holott éppen a különböző barom vásárok lehetőleg egy sítése foglalkoztatta mindaddig városunk közönségét; mit legnagyobb részben már igen idővösen és közmelegnyugóra foganatosított is, — mindezeket a mi véges elménkel el nem képzelhetjük, mert a mi jelszavunk sohasem hátra, hanem mindig előre haladni.

Még csak egyet kell felemlítenünk a közegészség szempontjából tett ellenvetésekre. Városunk csatorna hálózata ugy van készítve, hogy a városi ürülékek éppen az annyira perhorrescalt Tőcző folyó fele nyerne kifolyást, és azt nem is lehet megváltoztatni soha, mert városunk lejt mérete az esést nyugot fele mutatja. — Ezen, a város belterületén fedett csatornába összegyűlt mindentéle tisztálanság a városon kívül mindjárt nyílt árokba folydogál tovább, s nagy részben ott párolog el, még is évszázadok óta a város felé nével nem volt képes inficiálni; ugyan hát csak azon szerény vágóhidnak az általunk tervezett helyen leendő felállításá zudítaná ránk az epidémiának minden nemét? bizony laicus észjárás mellett is bátran elmondhatjuk, hogy ez legalább is hihetetlen és alaptalan ráfogás.

Mindezeknél, és indítványunkban elsorolt indokoknál fogva mi kénytelenek vagyunk nyilatkozatni, hogy a vágóhid elhelyezését megállapító 31-439/1888 számú közgyűlési határozatban meg nem nyugodhatunk, azt tisztelettel felebezzük s kérjük a tekintetes városi bizottsági közgyűlést, méltóztatásuk ezen felebezzésünket az ide vonatkozó összes iratok kapcsán a nagyméltóságú m. kir. belügyminiszteriumhoz felterjeszténi.

A nagyméltóságú m. kir. belügyminiszterium előtt pedig alázattal esedezünk, hogy városunk jövője és fejlődésére való tekintetből, ily nagy mérvű áldozatot igénylő intézménynek megállapító módon és helyen terve vetett létesítésére vonatkozó általunk — és merjük állítani rajtunk kívül ily sokak által — nehezelt közgyűlési határozatot feloldani és a városi közgyűlést utasítani méltóztatásuk, hogy a vágóhid elhelyezése kérdését — esetleg a nagym. kir. belügyminiszterium kebeléből is kiküldendő szakértő elnökele alatt és befolysával tartandó helyszíni szemle s vizsgálódások nyomán — újabb tanulmányozás tárgyává tegye és minden szükséges adatoknak összegyűjtése után hozzon a helyi viszonyoknak és kívánalmaknak minden tekintetben megfelelő olyan határozatot, mely szerint az építendő közbiztonsági hidat, az általunk indítványozott s hitünk, meggyőződésünk, de bizonyosau a részrehajlatlan szakértelem által is egyedül alkalmasnak találandó területnek valamely részén létesíttessék.

Teljes tisztelettel maradtunk,
(Az aláírások.)

Napi hírek.

— **A tiszántúli ev. ref. gymnasiumok** — a vallás és közoktatási miniszter újabb értesítése szerint — az állam főfelügyeletének gyakorlása végett, három tankerülethez vannak beosztva. És pedig: 1) a debreczeni tankerülethez: a debreczeni és h.-m.-vásárhelyi gymnasiumok, — a kisújszállási, m.-turi, h.-bősörményi gymnasiumok, a h. nánási és karcagi gymnasiumok, — 2) a kassai tankerülethez: m.-szigetgyőri gymnasiumok és a szatmári gymnasium, 3) a nagyvárad tankerülethez: a békési gymnasiumok.

— **Halálozás.** Ma d. u. temették el a rokonok és ismerősök vizsgálatol részvétele mellett az oly korán elhunyt Dr. Bakonyi Samunét. Haláláról a következő gyászjelentést adták ki: Bánatos szívvel tudatjuk a szeretett nő, anya, gyermek, testvér, meny és sógornő Dr. Bakonyi Samuné szül. Mezei Eszti élte 24 ik, boldog házasságának 2 ik évében, f. évi február hó 6-án, d. e. fel nyolc órákor, 2 havi szenvedés után történt gyászos elhunytát. Drága halottunk földi részei f. évi február hó 7-én d. u. 2 órákor fognak Széchenyi utcazi (gr. Dégenfeld ház) lakásunktól, az izr. sírkertbe örök nyugalomra tetetni. Mely végzettség tételre rokonainkat, barátainkat és jóismerőseinket szomorodott szívvel meghívjuk. Debreczen, 1888. február 6 n. Dr. Bakonyi Samu férje, Endre fia nevében is. Mezei Albert és neje szül. Fábán Róza szülei. Dr. Mezei Ferenc, Breuer Mórné szül. Mezei Janka, Mezei Edéné szül. Mezei Laura, Mezei Nándor, Mezei Cecil, Mezei József testvérei. Breuer Mór apósa, Breuer Mór, Mezei Ede sógorai. Breuer Teréz sógornője. Béke háva.

— **A Magyar Prot. Tud. Irod. Társaság tagjai.** a tiszántúli ev. ref. egyház kerületében. A „Debreczeni Prot. Lap“ legközelebbi számában megkezdte közölni a fent említett alakulásban lévő társaság tagjainak kimutatását a tiszántúli ev. ref. egyházkerületből. Ez első kimutatás 3 pártfogó, 14 alapító, 30 rendes, 12 pártoló és 4 segélyező tagot tüntet fel. A tagok között vannak a tiszántúli ev. ref. egyházkerület pártf. 2000 frt. Révész Bálint püspök alap. t. 100 frt. Vályi János főgondnok pft. 500 frt. a debreczeni főiskolai tanári kar at. 100 frt. Az alsó szabolcs hajdu-vidéki egyh. megyéből. gr. Dégenfeld József at. 100 frt. Katona

Endre at. 100 frt. Soltész László at. 100 frt. Soltész Farkas at. 100 frt. Rendes tagok 6-6 frttal, ugyanezen egyh. megyéből; Fodor Beniamin, Tóth Miklós, Sörös János, Láposi János, Szeremley József, Boruzs Lajos, Bagdi Gábor, Szűcs Gábor, Tóth Lajos, Pethő Bálint, Papp Sámuel, Kálmán Lajos, Bakóczy János, Baksa Barnabás, Szívós Gábor, Zsigmond Sándor, Nagy József, Trocsányi Imre, Kántor István, Erős Lajos, Jakucs Sándor, Nagy Dániel, Pákozdy Lajos, Szabó Lajos, Miklós Ferenc.

— **Haiandóság a debreczeni ev. ref. egyházban.** Az országos közegészségi egyesület által kiadott „Egészség“ című szakfolyóiratban Dicsőfi József hittanárnak, bennünket debreczenieket érdeklő levelét s a szerkesztőségnek arra vonatkozó megjegyzését olvassuk. A levelét így hangzik: Az Egészség 1887 évi IV ik füzetében (112 lap) „Egy debreczeni aláírás egy közlemény jelent meg, melyben többek közt ezt olvashatjuk: „Városunk statisztikai bizottsága legközelebb azon anyakönyvi adatok átnézésével foglalkozott, melyeket a törvényhatóság területéről évente kell megküldeni az orsz. statisztikai hivatalnak — Ez alkalommal is az a már nem új, de feltűnő körülmény vonta magára a figyelmet, hogy míg más felekezeti körökben csendesszaporodás tapasztalható: addig a reformátusok közt, tehát Debreczen törzslakosságánál, a halálos esetek száma felülmúlja a születéseket.“ Mihelyt e sorokat elolvastam, tisztában voltam vele, hogy e hír teljesen alaptalan. S miután az igazság érdeke épen úgy szívesen fekszik, mint a debreczeni ev. ref. egyház: kötelességemnek ismerem a közleményt helyre igazítani. Nem tudom, hogy az „Egy debreczeni“ honnan vette számaikat, de a debreczeni ev. ref. egyház anyakönyveinek adataira semmi esetre sem támaszkodott. Ugyanis az anyakönyvekből a közelebb elmult 10 évről a következő táblázat állítható össze a debreczeni ev. ref. egyház születési és halálozási eseteiről:

Év	Születések száma	Halálozások száma	A születések és halálozások közötti különbség
1878	1538	1521	+ 17
1879	1682	2084	- 402
1880	1602	1523	+ 79
1881	1501	1342	+ 159
1882	1475	1243	+ 232
1883	1470	1392	+ 78
1884	1600	1246	+ 354
1885	1526	1432	+ 94
1886	1578	1604	- 26
1887	1526	1361	+ 165

E táblázat számai azt mutatják, hogy a debreczeni ev. ref. egyházban 10 év közül csak kettő (1879 és 1886) tüntet föl negatív eredményt, t. i. halálozási többletet, (hogy mért? azt bővebben indokolni itt nem szükséges), s nyolc születési többlettel tehát szaporodással diszekszik, úgy hogy a felvett tíz év alatt Debreczennek református törzslakossága: 750 lélekkel szaporodott születés útján. Debreczen 1887, január 24. Dicsőfi József, ev. ref. theol. professzor s az orsz. közeg. egyesület pártoló tagja. Az „Egészség“ szerkesztője e levélre következő megjegyzést teszi: Öszinte köszönettel fogadjuk tagtársunk ezeket a szívesen közölt tanúság adatait, ámbar a felindulás hangja vehető észre levelén. De épen ez a felindulás tanúsítja tagtársunk részéről a meglehetősen érdeklődést a dolog iránt s ezen érdeklődést nagyon szívesen látjuk. Mindazzal a kénytelenek vagyunk kijelenteni, hogy a dolog lényegében mégis igaz volt debreczeni levelezőnknek s ha tisztelt tagtársunk is higienikus szempontból itéli meg saját adatait — hogyha hosszú időn tagunk s jóakaró olvasónk lesz szíves maradni — akkor maga is oly magyarázatot fog azoknak adni. Mikor levelezőnk értesített, akkor az 1886 iki adatok fektettek előtte. Nos! ezek szerfölött rosszak. De a megelőző évek sem sokkal vigasztalóbbak. Velemely vidéki város népességének évi 1500-1600 születés mellett évenként nem 75 tel kellene szaporodni, mint a debreczeniek, de évenként legalább 300-400-zal! A legközelebb majd közölni fogjuk egy némely nyugoti város élet és halálszámaikat, akkor meggyőződhetik erről t. tagtársunk. Addig pedig vegye egy a debreczeni levelező sorait, mint aki a hiányok feltárásával a nép jobb általmását kívánja elérni. Nyújtsa neki e czélra tevékeny karját; ily módon valóban megérheti nem remélt rövid idő alatt, hogy debreczeni levelezőnknek többé nem lesz igaza. Szerk.

— **A péntek a Tisza-családban.** Nem csak a debreczeni megyei, hogy a Tisza-családban nagy szerepet játszik a pénteki nap. Tisza Kálmán minden nagyobb és fontosabb törvényjavaslatot és minden nagy jelentőségű tárgyalásokat péntekre tesz. Az országos választások is — a Tisza Kálmán kormányása óta — mindig pénteken kezdődnek. Bécsi utazása is legtöbbször péntekre esik. A péntek, úgy látni, fánál, Dr. Tisza Istvánnál, is hivatal van szerepet játszani. Legérdekesebb azonban az, hogy Dr. Tisza István első beszéde apja, Tisza Kálmán fuzionalis beszédjének évfordulójára esett. éppen 13 éve pénteken, történt, 1875. február 3-án.

— **Merénylet egy pap ellen.** Megirtuk a minap, hogy Székely Sándor tamási tanító meglötte Bethlendi Sándor ref. lelkes, kinek régi haragosa volt. A nagyváradai törvényszék e hó 2-án letartóztatta Székelyt, kit gyilkossági kísérlet miatt helyezett vád alá. A bü-

Téli Saisonra.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek üzletemet tisztelettel ajánlani, a hol minden időszakban friss és szép

rózsák, camelia, jáczint, gyöngy-virág

több másféle virágok kaphatók; ugyancsak mindenféle bái, menyasszonyi és mell csokrokat, koszorúkat élő levelekből és virágokból legdiszesebben kiállítva jutányos árban elkészítés végett felvállalok.

Ezenkívül nagy készlet van tartós és díszes szobai növényekből. Felvállalok díszítéseket, bái és temetkezési alkalmakra tropikus növényekkel.

Üzletem és kertészetem úgy van berendezve, hogy bármily kényes igényeknek megfelelek. Szolid, pontos, izletes és jutányos kiállításért kezeskedem. Vidéki megrendeléseket pontosan teljesítek.

A nagyérdemű közönségnek becses pártfogásért eszedezve vagyok

Paczelt János

mag és virág üzlet tulajdonos
Czegléd és Bathányi utca sarkán
DEBRECZENBEN.

A legregibb népies gyógyszer a koncentrált kosterneuburgi tag-esszencia, (köszvény folyadék)

az orvosrendőri vegyészeti műteremben megvizsgálva és bejegyzett védjegy által oadása biztosítva.

1/2 üveg 50 kr. egy üveg egy forint postai szállítással 15 krral több.

HOFFMANN ALFRED

gyógyszerész Klosterneuburgban.

Valódi minőségben a következő győztesdíjakban: Főraktár Magyarország részére:

Török József, Budapest, királyutca 12.

DEBRECZENBEN: Dr. Rotschnek Emil gyógyszerésznél.

tk.
1888.

Arverési hirdetm. kivonat.

A h.-bösszörményi kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Hajdumegye beteg ápolási pénztára végrehajtható Lukácsi Erzsébet Rab Mihályné s társa végrehajtást szenvedők elleni 32 frt tőke követelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a debreczeni kir. törvényszék a h.-bösszörményi kir. járásbírósa területén h.-bösszörmény városban és határában fekvő a h.-bösszörményi 3869 sz. tjkvi A. I. 7914. és 11361 hrszám alatt foglalt birtok testre 298 frtban, a h.-bösszörményi 3870 sz. tjkvi A. I. 7915. és 11360. hrsz. a. foglalt birtok testnek Rab Mihályné Lukácsi Erzsébetet illető felerészére 161 frt. 50 krrban és a h.-bösszörményi 4854. sz. tjkvi A. + 971/a hrsz. pusztá udvar ingatlanra 150 frtban ezennel megállapított kiküldési árakban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1888. évi Március hó 31-ik napján délelőtti 9 órakor alóli bíróság hivatali helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldési áron alól is eladhatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ban jelzett árfoylammal számított, és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. LX. t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt H.-Bösszörményben a kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóságnál 1887. évi Deczember hó 31-ik napján.

Deák
kir. aljárásbíró.

FAIRBANKS-MÉRLEGEK

az egész világon a legfokéletebbnek elismert mérleg-szerkezetek.

A szabadalmazott Fairbanks-mérlegek százados rendszertek, rendkívül érzékenyek és tofóssullal vannak ellátva. Tartósság, pontosság és könnyű kezelésüknek fogva az összes világhírlításokon első díjat nyert legkifinomult mérlegek.

A jutányos árakban — melyek súlyokkal számított tízedes mérlegek áráinál nem magasabbak — a hitelesítés, csomagolás és vasútra való feladás költségei bentfoglaltatnak. Gáz-darabjai székér- és zsák-mérlegeink, valamint marhamérlegeink a legkedveltebb mérleg-szerkezetek.

Gyártásunk állami felügyelet alatt áll.

Czím: Osztr.-magy. Fairbanks-társaság mérleg és gépgyára John Block vezérigazgató

BUDAPEST, Andrásy-ut 23.

Árjegyzékkel és felvilágosítással szolgál a központi iroda. Gyár: Ujpest — K.-Megyer.

91.
420. szám.

ÁRJEGYZÉK.

az „ISTVAN“ gőzmalom készítményeinek

KÖTELEZETTSÉG NÉLKÜL, DEBRECZENBEN

és a folyó évi április 18-án Budapesten tartott általános magyar malomgyűlésen megállapított s folyó évi június 1-én életbe lépett eladási, fizetési és szállítási módozatokra vonatkozó egyezmények szerint.

AB. Asztali dara nagyszemű	16.40	100 kil
C. Szinte közepeszerű	15.40	
0 Királyliszt	15.60	
1. Lángliszt	15.20	
2. Montliszt	14.80	
3. Zsemlyeliszt 1-ső rendű	14.20	
4. „ 2-od rendű	13.60	
5. Fehér kenyérliszt 1-ső rendű	13.20	
6. „ szinte 2-od „	12.60	
7. Közép kenyérliszt 1-ső „	11.60	
8. „ „ 2-od „	10.60	

8 1/2 Barna „ 1-ső „	9.60
8 3/4 „ „ 2-od. á 70 klgr.	8.—
9. Lábliszt „ á 70 klgr.	6.40
10 Vere liszt „ á 50 klgr.	—
11. Finom korpa zsákkal 50 „	3.40
12. Durva korpa zsákkal á 50 klgr.	3.—

A finom és durva korpa árából eddig engedélyezett 5%-tőli engedmény a fennebb elírt egyezmény folytán június 1-től fogva szintén beszünttetett.

Debreczen, 1888. Január 5.

Eladó birtok.

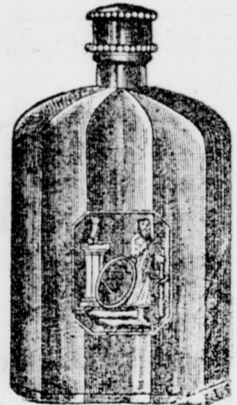
Abauj-Torna megyében a Hidasnémeti vasuti állomáshoz 2 óra, a kassai vasuti állomáshoz 2 1/2 óra járásnyira fekvő 1170 osztályozott szántóföld, rét, kaszáló, és fenn álló tölgy erdőből álló birtok a legjobb karban lévő, minden szükséges gazdasági épületekkel, 5 szobából álló uri lakházzal, 400 forint reáljoggal együtt szabadkézből eladó.

Tudakozódhatni és bővebb felvilágosítást lehet nyerni Urbányi Ferencznél szent-anna utcán 2311. számú háznál.

MOSER S. Eszterházy herceg volt uradalmi orvosa.

ÉLET-ELIXIR.

Egy félszázadon át, embereken és a természetben tett gyakorlati tanulmányozás után sikerült „Élet-Elixir“-emet összeállítani. Számítalan barátaim és betegeim, kiknek alkalmuk volt Élet-Elixir-em bámulatos csodás hatásáról meggyőződni, felszólítottak, hogy lelkiismeretlenséget, sőt vétket követnék el az emberiségben, ha kitűnő orvosi szeremet tőle megvonám. Ez által ösztönözöttem, de több lelkiismeretem meggyűgátásul kötelességemnek tartom „Élet-Elixir“-emet ezennel a nyilvános forgalomnak annál is inkább átszolgáltatni, miután tiszta meggyőződés, hogy ez által az emberiségnek maradó emléket hagyok magam után.

„Élet-Elixir-em“ már rövid használat után, a legmeglepőbb, leghatásosabb és legjobb sikert eredményezi; kitűnő jónak bizonyul általános elgyengülésnél, az idegek elernyedsénél, vérszegénységénél, mell és gyomor-fájdalmaknál, hemoroidoknál, szorulás és májbajoknál, étvágy- és álmatlanságnál.

Naponként használva „Élet-Elixir“-em mentő szer minden betegség ellen; bámulatos hatásával az előbbi természetes erőt ismét helyre állítja, felvillanyozza az életszellemet, élesíti az eszméket, nyomta anélkül elűzi az idegek rezgését, gyengíti a köszvény (podagra) fájdalmait és elhárítja ennek benyomulását a belső bélrészekbe. tisztítja a gyomrot a nyálkásodó nedvektől, melyek emésztési nehézséget, fejfájást és gyomorérmélyéget szülnek, egyszóval leküzdő a legtöbb betegségeknek biztos forrását. Elűzi a bélgyöresöt a gyomorban, jókedvre és derűltségre ébreszt; elhárítja egy óra alatt az emésztetlenséget; megátolja a szívbetegeket; tisztítja a vért és gyógyít minden hidegtelest már a harmadik dosisnál.

„Élet-Elixir“-em a legjobb szer gyengeség, sápadtság és görvéltség (Skropheln) ellen; egy kitűnő szer emésztési nehézségeknél, hányásoknál, gyomorgöres és gyomorhívél (Sodbrennen).

Szenvedő Emberek!

Csak egyetlen egyszer rendeljétek meg „ÉLET-ELIXIR“-emet és győződjetek meg ezen szer kitűnőségéről és előre is biztosítok titeket, hogy „ÉLET-ELIXIR“-em minden háznál nélkülözhetlen lesz. Az Élet-Elixir csakis egyedül nálam kapható: Budapest, VI., gyár-utca 37. sz.

Moser S. Eszterházy herceg volt uradalmi orvosa.

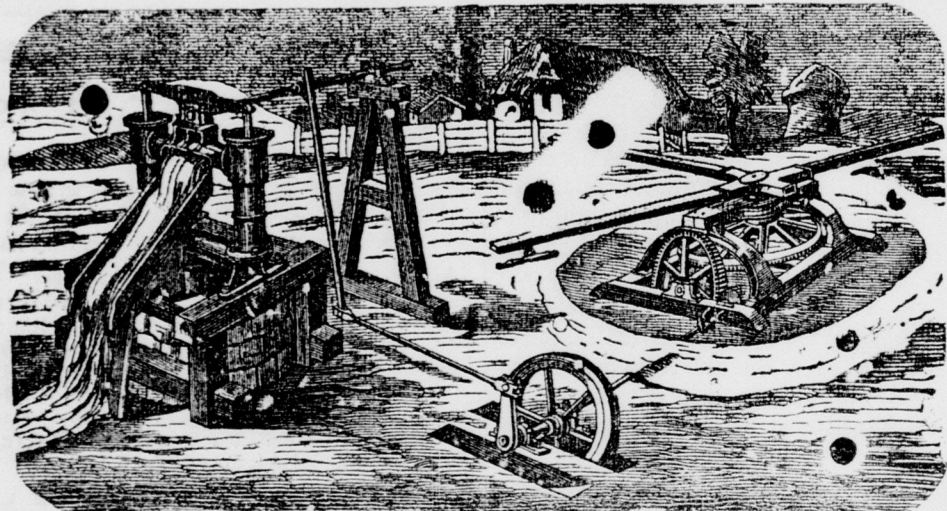
Egy paack ára használati utasítással 2 forint 50 kr. o. é.

A szétküldés, az összeg előleges beküldése vagy utánvét mellett a világ minden irányában pontosan eszközöltetik.

Alapítottatott 1858-ban.

WALSER FERENCZ

első magyar gép- és tűzoltószerek gyára harang és ércöntődéje
BUDAPESTEN ROTTENBILLER-UTCZA 66.

kutakban és mindennemű szivattyukban

Elvállal teljes vízvezeték berendezését városok, földbirtokosok és magánok részére, modern technical alapon és kedvező feltételek mellett, ajánlkozik

KÖZ és MAGÁN FÜRDŐK felszerelésére

szagmentes ürszékek

felállítására s minden vízművi munka gyors és pontos kivitelére.

Képes árlapok, és részletes költségtervezetek kívánatra díjmenten küldetnek.

EGYETLEN BELFÖLDI SZIVATTYU GYÁR.